

**חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע**

649 ערשטע פרשת אק אק תשס"ו שנה י"ז אליון
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לשלפון – 050-4145482

בענין הרן שהיה בנו של תרח, מציאה מיוחדת מצאנו בדברי הפענח רזא בסוף פרשת נח, שלמד שהרן לא היה בנו הביולוגי של תרח אלא בן חורג, והוכיח כן מהפסוקים שכתב: "ידוע כי יסכה זו שרה, וא"כ שרה גם היא בת הרן למה י"חס את לוט אחר תרח לומר ואת לוט בן הרן בן בנו, ובשרה אמר

האש פנים לאברהם בשביל אחיו ולא הזיקו האור, מה עשה הקב"ה? הוציא שביב אש מן הכבשן והרג את הרן".

ובתרגום יונתן ביאר כשני שיטות אלו יחדיו, דאיתא שם וז"ל: ויהי כאשר השליך נמרוד את אברם לכבשן האש שלא עבד לאלילו ולא היה רשות לאש לשרפו, ובכך נחלק לבו של הרן לאמור אילו ניצח נמרוד אהיה בחבורתו ואילו ניצח אברם אהיה בחבורתו, וכאשר ראו כל הגוים שהיו שם שלא שולטת האש באברם, אמרו בלבם הלא הרן אחיו של אברם מלא קסמים וכשפים והוא לחש על האש שלא לשרוף את אחיו, מיד נפלה אש משמי מרום ותכלהו וימת הרן, למראה תרח אביו איך נשרף בארץ מולדתו בכבשן אש שעשו הכשדים לאברם אחיו. ע"כ.

ובספר הישר (פרשת נח, עמוד ל"ב) מבאר באופן אחר את סיבת מיתתו של הרן ומאריך באריכות גדולה ונביא את דבריו בקיצור: שכאשר נולד אברם לתרח אביו שהיה שר צבא נמרוד, ראו החכמים מראה בכוכבים והבינו שהוא מלמד על אברם התינוק שירש את העולם ויהרוג מלכים גדולים וכאשר אמרו זאת לנמרוד, הוא דרש מתרח שיתן לו את בנו וימיתו ותמורתו ישיב לו מלוא ביתו כסף וזהב.

וכאשר ראה תרח שכלתה אליו הרעה, והמלך לא מסכים לחוס על אברם בנו, הלך תרח ולקח את בן שפחתו שילדה באותם הימים ומסרו לידי נמרוד שניפץ את מוחו והרגו באכזריות, ואילו את אברם ואמו ומניקתו שלח בסתר והחביאם במערה ושלח להם מחיתם מידי חודש בחדשו במשך עשר שנים, ולאחריהם יצאו מהמערה ואברם הלך לנח ושם בנו וישב עמהם שלשים ותשע שנה, כשלומד מהם מוסר ה' ודרכיו ושירת אותם.

ובשנת החמשים שנה לחיי אברם יצא מבית נח והלך לבית אביו, וראה את הצלמים שיש לו, ולאחר ששברם כולו בקרדום נתן את הקרדום ביד הגדול שבהם וסיפר לאביו שהביא להם מטעמים וכל הפסלים התנפלו על האוכל לפני שהפסל הראשון אכל ממנו וחרה אפו ושרב את כולם עם הקרדום שעדיין עומד בידו.

וכשמוע אביו את הדבר הזה, חרה אפו על אברם וסופו שהלשינו לנמרוד המלך על מעשיו אלו, ונמרוד גזר עליו שישרף בכבשן האש, וכשראו החרטומים את אברהם, אמרו לנמרוד שהוא זה שעליו ראו בכוכבים לפני חמשים שנה שעתיד לרשת את העולם ולהרוג מלכים גדולים ותרח אביו היתל בך ונתן לך תינוק אחר להורגו.

וכעס נמרוד על תרח על מעשיו אלו ושאלו כיצד עשה כן ומי יעץ לו עצה זו, ותרח מפחדו מנמרוד השיבו, שהרן בנו הגדול יעץ לו כן, כאשר האמת היתה שהרן לא יעץ לו דבר, ותרח השיבו כן מחמת פחדו הרב מנמרוד.

ונמרוד חרץ את דינו של הרן למיתה באש יחד עם אברם, ובאותה עת ליבו של הרן כבר נטה אחרי אברם ואמונתו בה', אך הסתיר הדבר, ואמר בליבו שאם יגבר אברם על נמרוד וה' יצילו, הרי שילך אחריו, ואם נמרוד יצליח להמית את אברם, הוא ילך אחריו.

אחרי שהרן החליט כן, הגיעו שליחי נמרוד ותפסו את הרן ואסרוהו והשליכוהו לאש יחד עם אברם אחיו, ומיד כשהשליכו אותם לאש הרן מת ונשרף כי לבבו לא היה שלם לה', ואילו אברם זכה שה' ירד במיוחד להצילו.

הרן היו לו שתי בנות יסכה ומילכה ובן יחיד הוא לוט. וכאשר ירד אברהם מצריימה ואמר על שרה אשתו: 'אֶחָתִי הִוא' המצריים שאלו את כל אנשיו אם אכן אחותו היא ולוט שהיה עמהם באותו מעמד שתק ולא גילה שאין הדברים נכונים ובאמת שרה היא אחותו ואשת אברהם וכדרשת חז"ל בפסוק (ט"ו, כ"ט): 'וַיְהִי בְשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת עֲרֵי הַפִּיכָר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אֲבִרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה בְּהֶפֶךְ אֶת

הָעָרִים אֲשֶׁר יָשָׁב בֵּהֶן לוֹט', איזו זכירה זכר ה' ללוט? אומר המדרש (בר"ר נא, ו): מה זכירה נזכר לו? שתיקה, ששתק לאברהם בשעה שאמר אברהם על שרה אשתו אחותי היא, היה יודע ושותק.

ושתיקתו זו של לוט נחשבה עבורו כ'חסד לאברהם', כדאיתא במדרש אגדה שם: "ומה זכירה היתה שם? לפי שהיה יודע לוט בשרה כי היא אשת אברהם ולא גילה, ולכך ניצל באותו זכות שעשה עם אברהם חסד". וכפירש רש"י בדומה: "ויזכור אלהים את אברהם. מהו זכירתו של אברהם על לוט? נזכר שהיה לוט יודע ששרה אשתו של אברהם, ושמע שאמר אברהם במצרים על שרה אחותי היא, ולא גילה הדבר, שהיה חס עליו, לפיכך חס הקב"ה עליו.

במפרשים מקשים: מדוע שתיקה זו נחשבת ללוט כזכות, כאשר בלעדיה היו הורגים את אברהם דודו?

ותירצו שהיות והאמת היא שלוט היה אחיה של שרה, כי שניהם היו הילדים של הרן, אילו יהרגו את אברהם בעלה, הרי את המתנות יתנו לאחיה שבידו להשיאה למי שירצה, נמצא שהיתה לו 'נגיעה' עצומה להכחיש את דברי אברהם ולומר רק את האמת שהיא אשתו ולא אחותו, על כן שתיקה זו נחשבת עבורו כמעלה וזכות גדולה עד כדי שרק מחמתה ניצל ממיתה משונה יחד עם כל תושבי סדום.

ומעלה נוספת זכה לוט בזכות שתיקתו זו, שהוא קיבל ירושה כאילו הוא בנו של אברהם אביו. וכמו שכתב רש"י עה"פ (דברים ב' ה'): "אל תתגורו בם כי לא אֶתֶן לָכֶם מאַחֲרָם עַד מִדְּרָךְ כֶּף רָגֶל כִּי יִרְשֶׁה לְעֵשׂוֹ נְתַתִּי אֶת הָרַעַר", ורש"י התקשה ממי קיבל עשו ירושה זו, ועל כן ביאר: "ירשה לעשו, מאברהם, עשרה עממים נתתי לו [לאברהם], שבעה לכם וקיני וקנזי וקדמוני הן עמון ומואב ושעיר, אחד מהם לעשו והשנים לבני לוט, בשכר שהלך אתו למצרים ושתק על מה שהיה אומר על אשתו, אחותי היא, עשאו כבנו".

והנה איך הגיע החיבור בין לוט לאברהם אביו? מה גורם להם להיות יחדיו לעזוב את אור כשדים ללכת לארץ כנען ואח"כ למצרים וכו'?

אבל לפי מה שאמרנו כאשר נפטר הרן נשאר בנו לוט יתום, וסבא שלו תרח לוקח אותו תחת חסותו, תרח מחליט לצאת מאור-כשדים ולוקח איתו את אברהם, את שרה ואת לוט, כאשר מטרתו היא להגיע אל ארץ כנען. בפועל עוצר תרח בחרן, ושם הוא נפטר.

כמו שנאמר (י"א, ל"א): "וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אֲבִרָם בְּנוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן הָרָן בֶּן בְּנוֹ וְאֶת שְׂרֵי כָלָתוֹ אֲשֶׁת אֲבִרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאֹר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חֶרֶן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם".

המלבי"ם מסביר, שהיחוס של לוט אל הרן הוא הסיבה ללקיחתו על-ידי תרח, שהרי תרח פחד, שנמרוד יהרוג אותו, היות ולוט הוא גואל-הדם של אביו הרן שנרצח על ידי נמרוד.

אחרי שתרח נפטר מחליט אברהם לקחת אחריות על לוט. כמו שנאמר בתחילת הפרשה: "ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו". כלומר התורה מסבירה לנו מדוע אברהם אבינו בוחר לקחת יחד איתו את לוט בגלל שהוא "בן אחיו", הוא חלק מהמשפחה, ולכן הוא מצטרף למסעו של אברהם.

בדומה לזה אנחנו מוצאים במלבי"ם שמסביר מה הסיבה שאברהם אבינו התחתן עם יסכה שהיא שרה ונחור התחתן עם אחותה מילכה כי שתיהן היו בנותיו של הרן: "באשר נשארו שתי בנות מהרן, לקחום אברהם ונחור לנשים, לגמול חסד עם אחיהם המת".

ואכן החזקוני מבאר שהיה לאברהם אבינו חובה לקחת תחת חסותו את לוט וז"ל: "וילך אתו לוט, לפי שהרן אביו מת באור כשדים בגלל אברהם אחיו, כמו שאמרו רבותינו, היה לו לוט כבן-בית". עכ"ל.

כלומר החזקוני אומר, כיון נשגרם מיתתו של הרן על ידי אברהם אבינו אף שאינו אשם אבל הוא אחראי למיתתו וצריך כפרה, ולכן אף קירב את לוט בן הרן והיה לו כבן בית. והנה אברהם אבינו לא פשע כלל במיתת הרן, אלא שבדרך ממילא גרם למיתתו, ואעפ"כ הרגיש אחריות למיתתו. כי מי שגרם למיתת חבירו ר"ל צריך כפרה מאחר שגרם למיתתו אע"פ שלא היה פושע במיתתו כלל.

דבר זה יש ללמוד גם מדברי הגמ' בסנהדרין (צה), "אמר ליה הקב"ה לדוד, עד מתי יהיה עון זה טמון בידך, על ידך נהרגה נוב עיר הכהנים ועל ידך נטרד דואג האדומי ועל ידך נהרגו שאול ושלשת בניו (לפי שקיבל אחימלך את דוד בנוב אמר ליה שאול סוב ופגע בכהני ה' נמצא שעל ידך נהרגו ואתה נכשל, ובחטא זה נהרג שאול ושלשת בניו במלחמת פלשתים, רש"י)".

ויעוין בשו"ת מהר"י ווייל (סי' קכ"ה ומובא בשו"ת צמח צדק [הראשון] סימן ו' מהרב מנחם מנדל קרוכמל אב"ד ניקולשבורג) שנשאל אודות מי ששלח שליח שנהרג בדרך אם צריך כפרה או לא, וכתב שיש ללמוד מהגמ' בסנהדרין הנ"ל שאע"פ שדוד המלך לא פשע במיתות אלו מכל מקום נענש עליהם, ולכן המשלח צריך כפרה.

וכן מצינו במשנה במכות (יא), "לפיכך אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו". ואיתא בגמ', "טעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי, והכתיב (משלי כ"ו, ב') 'צפיור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנים לא תבוא', אמר ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיעי לי, שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא ביקשו". ומבואר מהגמ' שנחשב כאילו הכהן גדול גרם להרציחה בשוגג, ולכן הוא אחראי בשביל הגלות של הרוצח, עד כדי כך שאם הרוצח יתפלל שהכהן גדול ימות כדי שיוכל לצאת מהעיר מקלט תתקבל תפילתו!

נמצא, כי לפי החזקוני אברהם אבינו הוא רצה את הקשר עם לוט בגלל שגרם למיתת אביו הרן.

אבל יש שיטה אחרת.

כי מצד שני בפרק י"ב פסוק ד' נאמר: "וַיִּלֶךְ אַבְרָם כְּאִשֹּׁר דָּבָר אֵלָיו ה' וַיִּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֶשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן. וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְגו'".

מדייק המלבי"ם מן הפסוק שנאמר "וילך אותו לוט" ולא נאמר "וילך עמו", שאברהם אבינו כלל לא הציע ללוט להצטרף אליו, הוא העדיף להשאיר אותו מאחור, אלא שלוט הוא זה שיזם הוא זה שהתעקש להישאר עם אברהם אבינו.

וכן כתב הבית הלוי: משום דאברהם נהג בלוט, כמו שהוא הדין בגר. דמי שבא להתגיר לא היו מקבלין אותו, רק (=אלא) דוחין אותו. ורק אם מתחזק (=עומד על דעתו) שוב, מקבלין אותו. וכמו שנהגה נעמי: בתחילה אמרה להם: 'שובנה בנותי', ואחר כך כשראתה כי מתאמצת ללכת איתה, קבלה אותה. וכן כאן, בתחילה לא לקחו אברהם עמו, רק (=אלא) לוט הלך מעצמו, ואחר כך "ויקח אברם כו' ואת לוט".

כלומר, לא רק שאברהם לא רצה לקחת את לוט, הוא אפילו ניסה לגרום לו לעזוב: "דוחין אותו", אך היות ולוט התאמץ ובא אחריו מרצונו החופשי, הסכים אברהם, בסופו של דבר, לצרף אליו את לוט.

דוגמה נוספת לפירוש כזה – ניתן למצוא בפירושו של "כלי יקר": "ומה שנאמר וַיִּלֶךְ אַבְרָם כְּאִשֹּׁר דָּבָר אֵלָיו ה' וַיִּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט, היינו לוט מעצמו הלך אחריו, אבל אברם לא קירבו, ואדרבא הרחיקו. ע"כ.

והוא מדייק זאת מן הפסוקים שאצל תרח שהוא לוקח את לוט מוזכר שתרם לוקח את אברהם, את לוט ורק לבסוף – את שרה. לעומת זאת, בפסוק, המתאר את לקיחת אברהם

– כתוב, שאברהם לוקח את שרה, בתחילה הסדר בפסוק הוא: "ויקח תרח את אברם, בנו, ואת לוט, בן הרן, בן בנו, ואת שרי כלתו" (א, א, ל"א) – אברהם, לוט ושרה. ולאחר ההבטחה נאמר: "ויקח אברהם את שרה, אשתו, ואת לוט, בן - אחיו" (יב ה') – שרה קודמת ללוט. ורק אחר כך – את לוט. עפ"י הרחקת מקומו של לוט בפסוק – סובר הכלי יקר, שזהו רמז לכך שאברהם רצה להרחיקו.

אלא שהחיבור הזה בין אברהם אבינו ללוט לא מחזיק הרבה זמן מעמד.

"וַיְהִי רִיב בֵּין רָעִי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רָעִי מִקְנֵה לוֹט וְהַכְנַעֲנִי וְהַפְרִזִּי אֲזִי יֹשֵׁב בְּאַרְץ. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין רָעִי וּבֵין רָעִיךָ כִּי אֲנָשִׁים אָחִים אֲנַחְנוּ. הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לִפְנֵיךָ הִפְרָד נָא מֵעַלִּי אִם הִשְׁמַאל וְאִימָנָה וְאִם הַיָּמִין וְאִשְׁמְאִילָה".

ואומר הילקוט שמעוני (רמז ס"ו): שנה שיצא אברהם מחרן היא היתה שנת הרעב וירד למצרים ועשה שם ג' חדשים בא וישב לו בחברון היא השנה שכבש את המלכים. ע"כ.

נמצא כי הקשר בין אברהם ללוט לא היה יותר מחצי שנה. והשאלה העולה מה גרם לפרידה מהירה כל-כך?

גם בזה מצינו כמה דעות בראשונים:

לפי פשט הפסוקים נראה, כי הגורם לפירוד הוא טכני בלבד: אברהם ולוט הם בעלי רכוש, ואין מספיק שטח מרעה, כדי ששניהם יוכלו להסתדר מבחינה כלכלית. חוסר בשטחי מרעה גורם לריב בין הרועים. עקב זאת, בלית ברירה, הם נאלצים להיפרד. התורה גם מסבירה, מדוע אין מספיק שטח מרעה פנוי באזור, זאת מפני ש"הכנעני והפריזי אז יושב בארץ" – ישנם עמים נוספים, שגם הם משתמשים בשטחים הללו.

וכן כותב רש"י (פסוק ו'): ולא נשא אותם - לא היתה יכולה להספיק מרעה למקניהם ולשון קצר הוא וצריך להוסיף עליו כמו ולא נשא אותם מרעה הארץ לפיכך כתב ולא נשא בלשון זכר. ע"כ.

כלומר, הפרידה נבעה מתוך אילוץ כלכלי.

ממילא גם הפרידה היא לא כל כך כואבת וקשה, ורק צריכים להתרחק קצת אחד מהשני. וכן באמת מסביר רש"י: "אם השמאל ואימנה – בכל אשר תשב, לא אתרחק ממך ואעמוד לך למגן ולעזר..." (פסוק ט').

בדרך זו הלך גם אברבנאל: "ובזה הדרך נפרדו איש מעל אחיו, רצוני לומר אברהם ולוט בהיות אהבתם אדוקה כאלו היו אחים... ולפי שאברהם בהפרדות לוט הרגיש צער ועצבון מפני הקורבה שהיתה ביניהם, ושלא נשאר לו זולתו מכל בית אביו, לכן באתה הנבואה לשמחו ולדבר על לבו ולבשרו ברבוי זרעו ובניו ובירושת הארץ"...

הפרידה בין אברהם ללוט הייתה פרידה מזערית, עד כמה שניתן. ולכן אחר כך בזמן מלחמת המלכים שלוט נופל בשבי, אברהם מחרף את נפשו להצלת לוט מידי המלכים, כי לאברהם עדיין איכפת מאוד מלוט, אכפת עד כדי סיכון עצמי גדול מאוד. נמצא כי הפרידה ביניהם נבעה מתוך אחווה ורעות: מצד אחד, "הפרדה נא מעל", אך מצד שני, "כי אנשים אחים אנחנו". על אף הפרידה נשארת אחווה גדולה ביניהם.

אבל מצינו שיטה אחרת לסיבה מדוע נפרדו אברהם אבינו ולוט והמקור לכך במדרש:

"ר"י ב"ר סימון אמר: כשם שהיה ריב בין רועי אברם ובין רועי לוט, כך היה ריב בין אברם ללוט, הדא הוא דכתיב: ויאמר אברם אל לוט: אל נא תהי מריבה ביני וביניך וגו'".

הרי מבואר במדרש, שהפרידה לא נבעה מתוך צער, אלא מתוך מריבה בין אברהם ללוט.

כך מפורש גם בפסיקתא זוטרתא: "אילי מואב – גיבורי מואב היו, כענין שנאמר "ואת אילי הארץ לקח" (יחזקאל יז). "יאחזמו רעד" – אמרו: עתה יעוררו מריבת לוט, שהיה עם אברהם אביהם.

כלומר, בפסוק בשירת הים נאמר "אילי מואב יאחזמו רעד". ומסביר המדרש, שהסיבה לפחד של מואב היא מריבת לוט ואברהם עצמם, ולא המריבה של הרועים.

כלומר המדרש מגלה לנו כי היתה ממש מריבה בין לוט לאברהם אבינו והסיבה לכך מסביר המלבי"ם כיון שלוט השתנה לרעה בדעותיו.

וכן מפרש המלבי"ם: "לא יכלו לשבת יחדיו, כי לוט התחיל להתפרד מדעות אברהם וממנהגיו, וזה עורר שנאה ביניהם בלב, וכמ"ש שנאה תעורר מדנים (משלי י), כי האחים והקרובים ימחלו זה לזה על נזקי שכנים ולא ירע בעיניהם זה בזה, רק אם יש שנאה ביניהם, אשר תצמיח ריב ומדון. וכן היה פה, שע"י שנעשה קצת שנאה ביניהם, צר להם המקום, והקפידו זה על זה, ועל ידי כך ויהי ריב בין רועי מקנה שכאשר חדלה האהבה בין האחים, עשה זה פרי בין עבדיהם".

כלומר לפי המלבי"ם לא מדובר בסיבה טכנית-ממונית, אלא רוחנית-ערכית. אברהם מזהה שינוי לרעה אצל לוט: דעותיו משתנות, הוא איננו מתאים עוד לביתו של אברהם. הוא גורם שלילי, ויש חשש, שמא יזיק וישפיע לרעה על אחרים. אברהם מבין, שהוא חייב לנתק את הקשר עמו, וכאשר הוא מצליח למצוא סיבה לניתוק זה, הרי אף-על-פי שהמציאות אינה מכריחה אותו לעשות זאת, הוא מנצל זאת מיד ויוזם את הפרידה.

כיוון זה מופיע כבר במדרש, בדרשתו על הפסוק: "וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כְּפַר הַיְרֵדָה, וַיֵּסַע לוֹט מִקְדָּם, וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו." – המדרש מזהה בפסוק גם את הבעיה הגורמת לפירוד וגם את הפתרון להתמודדות איתה: החלק הראשון של הפסוק מגדיר את הבעייתיות שבהמשך הקשר עם לוט: "ויסע לוט מקדם – נסע מקדמונו של עולם, זה אברהם, שהיה ראש אמנה, אמר: אי אפשר לא באברהם ולא באלוקיו.

בחלק האחרון של הפסוק מזהה המדרש את דרך ההתמודדות עם המצב הבעייתי: "ויפרדו איש מעל אחיו – הפרדה גמורה נהייתה להם: לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'". פרידה בגלל סיבה של ירידה רוחנית חייבת להיות קיצונית. הריחוק צריך להיות גדול ככל האפשר. אין אפשרות להתקרב לאנשים מקולקלים, הסיכון גדול מדי, וכמאמר התנא באבות: "הרחק משכן רע, ואל תתחבר לרשע".

אהבת הרכוש של לוט – משנה אותו. הוא יורד למצרים ללא רכוש פרטי ופתאום בחזרתם הוא בעל רכוש. אהבת הרכוש היא כה גדולה, עד שלוט מוכן לשלוח ידו אפילו בגזל – כדי להאדיר את רכושו. או-אז, מוכרח אברהם להיפרד מלוט.

אם כן מצינו שתי שיטות מהי הסיבה למריבה בין לוט לאברהם והאם היתה זו מריבה קטנה או מריבה גדולה.

אלא שאם היתה זו מריבה גדולה של שנאה, מדוע כשלוט נופל בשבי אברהם אבינו מסכן את עצמו בשביל להצילו?

אבל אפשר לומר כפי שאמרנו כיון שלוט הציל את חיי אברהם בזמן שהם ירדו למצרים, הרגיש אברהם אבינו שהוא חייב לו את חייו ולכן עכשיו החזיר לו והצילו.

שיטה שלישית היא שיטת האור החיים הקדוש שכותב שהקב"ה לא רצה את החיבור שבין אברהם אבינו ללוט וז"ל: עוד ירצה לומר, שילך לו מארצו אך לא יהיה כסדר יציאתו מאור כשדים שיוליך עמו מולדתו ובית אביו, אלא הוא לבדו יעזוב ארצו ויפרד גם ממולדתו ואפילו מבית אביו. אך אברהם לא הבין זה בדברי ה' ולקח עמו לוט, או אפשר שהבין

כן אלא שלוט דבק בו כאומרו "וילך אתו לוט" - דבק בו. והגם שאמר אחר כך "ויקח אברם וגו' ואת לוט וגו'", פירוש שלא דחפו עד שימצא המצאה שלא יכלימהו, ולזה תמצא כי כשמצא סיבה קטנה שרבו הרועים, תיכף אמר אליו: "הפרד וגו' אם הימין וגו'" (להלן יג ט), והדבר הוא כמעט זר שיאמר אליו כדברים האלה בכל כך הרחקה, אלא לצד שהיה חושב מחשבות להפרידו כדבר ה' לזה תיכף במוצאו סיבה דחפו בב' ידיים.

וראיתי לחזק פירוש זה גם כן ממה שאמר הכתוב (שם יד) "וה' אמר אל אברם אחרי היפרד לוט מעמו שא נא עיניך", מאמר זה יוכיח כי יושב ומצפה היה ה' מתי יפרד לוט להראותו את הארץ, שאמר לו בתחילת דבר אליו "אשר אראך" ולא הראהו עד עתה שנפרד לוט, והוא מאמר ראשון לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, אז אראך. עכ"ל האור החיים הקדוש.